

Zpráva o činnosti patronátní skupiny ptačí oblasti Hostýnské vrchy v roce 2006

Report on takecare group for SPA Hostýnské hills in 2006

Zdeněk Vermouzek ¹⁾

¹⁾ORNIS, Horní nám. 7, 750 11 Přerov, Česká republika; verm@prerovmuzeum.cz

Ptačí oblasti byly u nás vyhlášeny v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie na základě požadavků Směrnice o ptácích. Ptačí oblasti (Special Protected Areas – SPAs) tvoří spolu s chráněnými územími vyhlášenými podle Směrnice o stanovištích celoevropskou soustavu chráněných území NATURA 2000. Ptačí oblasti jsou v Evropě vyhlášovány na základě seznamů významných ptačích území (Important Bird Areas – IBAs). Ty vybírají výhradně podle odborných kritérií národní partneri BirdLife Int., u nás Česká společnost ornitologická (podle rozsudku Evropského soudního dvora jsou seznamy IBAs nejlepším a jediným závazným podkladem pro vyhlásování ptačích oblastí v Evropě).

Smyslem významných ptačích území stejně jako ptačích oblastí je zachování prostředí příznivého pro přežití ohrožených druhů ptáků. Aby mohl být tento cíl naplněn, je třeba soustavně sledovat jak vývoj populací jednotlivých druhů, tak případné ohrožující vlivy, a v případě potřeby se zasadit o nápravu. K tomuto účelu slouží patronátní skupiny jednotlivých oblastí, složené z místních ornitologů (MÁLKOVÁ 2006). Ve vyhlášených ptačích oblastech provádějí tyto patronátní skupiny i monitoring nezbytný podle Směrnice o ptácích. Tento monitoring koordinuje Česká společnost ornitologická a jeho výsledky slouží jako podklad pro posouzení, zda Česká republika plní požadavky Směrnice o ptácích.

Ptačí oblast Hostýnské vrchy byla vyhlášena Nařízením vlády č. 22/2005 Sb. a zahrnuje severozápadní část tohoto pohoří. Zhruba ji vymezují obce Bystřice pod Hostýnem, Rajnochovice, Troják a hlavní hřeben z Trojálu na Hostýn. Převažují zde bukové porosty s příměsí dalších dřevin, které jsou domovem lejska malého (*Ficedula parva*) a strakapouda bělohřbetého (*Dendrocopos leucotos*), pro které byla ptačí oblast vyhlášena. Zjednodušeně se dá říci, že smyslem ptačí oblasti je zachování populací těchto druhů na úrovni, na jaké byly v době vyhlášení (tj. 60–80 párů lejska malého a 25–30 párů strakapouda bělohřbetého – POLČÁK & KRATOCHVÍL 2002).

Hostýnské vrchy byly jednou z posledních ptačích oblastí, která ještě na začátku roku 2006 neměla ustanovenou patronátní skupinu. Nutný monitoring proto také prakticky neprobíhal, žádné další aktivity Česká společnost ornitologická v ptačí oblasti nevyvíjela.

Patronátní skupina byla založena na schůzi Moravského ornitologického spolku 25.2.2006, členy se stali Zdeněk Kratochvíl, Jirí Polčák, David Lučan a Radim Kočvara, vedoucím Zdeněk Vermouzek.

V roce 2006 probíhalo podle plánu monitoringu ptačích oblastí sledování výskytu čápa černého (*Ciconia nigra*) a včelojeda lesního (*Perisoreus inornatus*). Monitoring byl prováděn podle závazné metodiky (POLČÁK & VERMOUZEK 2005, HORÁK 2006, HORÁK & DIVIŠ 2006), pohyb ptáků byl sledován vizuálně z míst s dobrým rozhle-

dem. Jednotlivá hnízda čápů černých pak byla přímo dohledávána.

Na území ptačí oblasti byla zkontrolována celkem tři hnízda čápa černého, k úspěšnému vyhníždění došlo ale pouze na jednom z nich. První hnízdo, známé již delší dobu, se nachází v přírodní rezervaci Čerňava, poblíž Rozsošného potoka v nadmořské výšce asi 600 m n. m. Dne 22.4. byl na hnízdě pozorován dospělý pták, při druhé kontrole 20.6. bylo hnízdo evidentně opuštěné. Zřejmě zde buďto vůbec nedošlo k pokusu o hníždění, nebo došlo k ztrátě snůšky velmi brzy.

Druhé hnízdo, též známé z dřívější doby, ale v posledních letech neobsazované, se nachází na severním úbočí Velkého Javorníku v nadmořské výšce asi 650 m n. m. Při první kontrole dne 6. 5. byli na hnízdě přítomni oba dospělí ptáci, 20. 6. byl na hnízdě přítomen jeden dospělý pták, ale bez známek hníždění.

Pouze na třetím hnízdě, nově nalezeném 14. 5. na úbočí Skalného v nadmořské výšce asi 500 m n. m., došlo ke zdárnému vyvedení jednoho mláděte. Při první kontrole již samice seděla na vejcích, 20. 6. bylo na hnízdě kroužkováno jedno mládě hliníkovým a současně odcítacím plastovým kroužkem (kroužkoval F. Pojer).

Lze konstatovat, že množství obsazených hnízd čápa černého odpovídá rozloze území, výskyt dalšího hnízdního páru není předpokládán. Příčiny nízké hnízdní úspěšnosti, při-

padně úplné rezignace na hníždění v roce 2006 nejsou známy.

Včelojed lesní patří mezi druhy, jejichž hnízda se hledají poměrně obtížně. Na základě pozorování pohybu dospělých ptáků je jedno hnízdiště předpokládáno na úbočí hlavního masívu Hostýnských vrchů severně od Chvalčova (oblast Kozince). Jde o oblast s mozaikovitým střídáním luk a menších lesních celků. Samotné hnízdo nebylo nalezeno, výsledek hníždění není tedy znám. Výskyt dalších párů včelojedů hlouběji v ptačí oblasti se nepodařilo prokázat, není ani předpokládán.

LITERATURA

HORÁK P., 2006: Metody monitoringu ptáků. Čáp černý (*Ciconia nigra*). manuscript, verze leden 2006. 4 pp.

HORÁK P. & DIVIŠ T., 2006: Metody monitoringu ptáků. Včelojed lesní (*Pernis apivorus*). manuscript, verze leden 2006. 4 pp.

MÁLKOVÁ P., 2006: Kam až došel program Významná ptačí území. Ptačí svět, 2006/1, 6–8.

POLČÁK J. & KRATOCHVÍL Z., 2002: 24. Hostýnské vrchy. Pp. 24/1-24/3 in: HORA J., MARHOUL P. & URBAN T. eds., 2002: Natura 2000 v České republice. Návrh ptačích oblastí. ČSO, Praha.

POLČÁK J. & VERMOUZEK Z., 2005: Plán monitoringu. Ptačí oblast Hostýnské vrchy. manuscript, verze prosinec 2005. 6 pp.